

वा० रा०

॥६०॥

यात्रा यात्राकालइत्यर्थः ॥ तथाविधं यात्रोपयोगिनमुद्योगं च तस्य न पश्यामीत्यनुकर्षः ॥ ६१ ॥ श्यामास्तमालाः ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ चत्वार इति ॥ यद्यपि चतुर्थो मासो विद्यत एव तथापि तत्रोद्योगाभावेन तस्यापि गतप्रायत्वाद्गता इत्युक्तिः ॥ ६४ ॥ का सा सीता तत्राह ॥ या विषमं दंडकारण्याख्यं वनमुद्यानमिव ज्ञात्वा ॥ चक्रवाकी

कि० का०

इयं सा प्रथमा यात्रा पार्थिवानां नृपालमजा ॥ न च पश्यामि सुग्रीवमुद्योगं च तथाविधं ॥ ६१ ॥ असनाः सप्तपर्णाश्च कोविदाराश्च पुष्पिताः ॥ दृश्यंते बंधुजीवाश्च श्यामाश्च गिरिसानुषु ॥ ६२ ॥ हंससारसचक्राद्वैः कुररैश्च समंततः ॥ पुलिनान्यवकीर्णानि नदीनां पश्य लक्ष्मण ॥ ६३ ॥ चत्वारो वार्षिकमासा गता वर्षशतोपमाः ॥ मम शोकाभितप्तस्य तथा सीताम पश्यतः ॥ ६४ ॥ चक्रवाकीव भर्तारं पृष्ठतो नुगता वनं ॥ विषमं दंडकारण्यमुद्यानमिव चांगना ॥ ६५ ॥ प्रिया विहीने दुःखार्ते हृतराज्ये विवासिते ॥ कृपां न कुरुते राजा सुग्रीवो मयि लक्ष्मण ॥ ६६ ॥ अनाथो हृतराज्यो यं रावणेन च धर्षितः ॥ दीनो दूरगृहः कामी मां चैव शरणं गतः ॥ ६७ ॥ इत्येतैः कारणैः सौम्य सुग्रीवस्य दुरात्मनः ॥ अहं वानरराजस्य परिभूतः परंतप ॥ ६८ ॥ सकालं परिसंख्यायसीतायाः परिमार्गणे ॥ कृतार्थः समयं कृत्वा दुर्मतिर्नावबुध्यते ॥ ६९ ॥ सकिष्किं धांप्रविश्य त्वं ब्रूहि वानरपुंगवं ॥ मूर्खं ग्राम्यमुखे सक्तं सुग्रीवं वचनान्मम ॥ ७० ॥ अर्थिनामुपपन्नानां पूर्वचाप्युपकारिणां ॥ आशां संश्रुत्य यो हंति स लोके पुरुषाधमः ॥ ७१ ॥ शुभं वा यदि वा पापं यो हि वाक्यमुदीरितं ॥ सत्येन परिगृह्णाति स वीरः पुरुषोत्तमः ॥ ७२ ॥

॥६०॥

भर्तारमिव मां पृष्ठतो नुगता ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ कृपाया अकरणे हेतुमुन्नयति ॥ अनाथ इति ॥ दूरगृह इति पाठे दूरवर्तिस्त्रीविषयो ग्रहो रावणो भिनिवेशो वा यस्येत्यर्थः ॥ ६७ ॥ वानरराजस्य वानरराजेन ॥ शेषेष्ठी ॥ ६८ ॥ परिसंख्याय गणयित्वा न बुध्यते समयमिति शेषः ॥ ६९ ॥ ७० ॥ उपपन्नानां बलवीर्यादियुक्तानां ॥ आशां अभिमतार्थविषयां संश्रुत्य प्रतिज्ञाय ॥ ७१ ॥ सत्येनामोघतया ॥ ७२ ॥